

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „ 50 „
Egy hónapra 1 — „ „

Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: KOHÁNYI GYULA
Kiadók: HOPFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Egy hasabos petit szeret 5 kr. Nagyobb hirdetésnek a többeszedések árát szerint jutányos áron vetelnek fel. Belső- és külső hirdetés külön beárgalásért 30 kr.

Kezdet és vég.

Debreczen, márcz. 9.

(P.) Maholnap 50 esztendeje lesz annak, hogy egy családi komplot az osztrák császári és magyar királyi trónra ültetett egy gyermekifjut.

Más viszonyok között a nép hozsánája fogadta volna az új uralkodót, mert egyéniségében sok rokonszenves vonást találtak kortársai.

De fátuma volt az ifju fejedeleme, hogy trónja nem a népek szeretetén, hanem a népek gyűlöletén épült föl.

Azt a trónt mindjárt az első percekben vértenger vette körül. A hűséges alattvalók kiontott vére.

Roszkékü tanácsadók sereglettek a trón körül, s hadat üzentek mindennek, amit jog és törvény szentnek avatott. A jog helyébe az erőszak lépett, a törvényt önkényes rendeletek pótolták. A hazafiak, a jók legjobbjainak bitófa és rabláncz jutott osztályrészül.

Csoda-e, ha a nemzet és uralkodó között olyan ür keletkezett, amely áthidalhatatlannak látszott?

Az idő, a tapasztalás, a balsors csapásai később kinyitották az uralkodó szemét. Átlátta, hogy a reakció és zsarnokság uralma megmérhetetlen veszélyeket hoz a trónra; s hogy csak a jogai visszahelyezett nép szeretete az a bázis, amelyen a fejedelem vérszben és zivatarban teljes biztonsággal megállhat.

Az abszolút hatalommal uralkodó osztrák császárból alkotmányos magyar király lett.

Azután következett a restitúált alkotmányosság sok reménységgel kecsegtető korszaka. Azt a bizonyos fátvölt ráborítottuk a sötét multra.

Egy kis ideig boldog volt a magyar. Az alkotmány visszaállítása fölött érzett örömmámora egy szebb jövő ködfátyolképeit rajzolta eléje.

De csakhamar elkövetkezett a kiábrándulás szomorú órája. A nemzet kezdte észrevenni, hogy az arany, amit a kezében tartott, fapénzzé változott s a képzelt alkotmányosság nem egyéb, mint álcázott abszolútizmus. Kezdte észrevenni, hogy az udvar csak mézesmadzagot adott a nép szájába, s mikor a méz lekopott a madzagról, nem maradt ott más, csak értéktelen kőcz, amit azonban az ügyes csepürágók, akk miniszterek valának a király kegyelméből, jobb ügyhöz méltó buzgósággal iparkodtak nemzeti szín szalagnak feltüntetni.

Ez a játék — persze — nem tartatott örökké. A hatalom kezelői végre megunták a pojáca szerepét, ledobták magukról a jelmezt és valódi mivoltukban állottak a porondra. Most már mint akrobaták mutatkoztak be, s földhöz vertek mindent, a mit jognak, törvénynek és szabadságnak neveznek.

Egyszerűen elkobozták az alkotmányt, lábbal tapodták a gyülekezés és

a szabad szólás jogát, fölruzták a sajtószabadságot. Tönkre tették mindazokat a csecebecskéket, a melyeknek az együgyűségig jóhiszemű nép hosszú években át örvendett. Még a házi tűzhely szentségét sem respektálták többé s fölyölnek a személyes szabadságra.

Azok a baglyok, a melyek a hatvanas években oduikba vonultak vissza, újra előbujtak a kárörömmel huhogtak a visszatért reakció diadalán, mely Ausztriában és Magyarországon ime ismét hangosan triumfál. Meri odaát megszünt, itt pedig parodiává lett az alkotmányosság.

Az idők tehát újra kerülnek. Ugyanaz a sötét eszmeáramlat, mely 50 év előtt az ifju fejedelmet körülvette, ma a király aggkorában újból a trón körül hullámzik. A rossz tanácsadók, a kik az uralkodás kezdetét gyászossá tették, ugylátszik, a végére is árnyat borítanak.

A különbség mindössze annyi, hogy az egykori durva erőszak helyett most az ugynevezett szelid nyomás járja, s a hazafiak a bitófa és Kufstein helyett talán az államfogházba jutnak.

Különben ennek Bánffy Dezső a megmondhatója. Ha ő akarja, még a Haynau korszak is visszatérhet.

De ebben is lesz annyi különbség, hogy a mi akkor a Haynau garázdalkodásának előzménye volt; a forradalom, az most a Bánffy-uralom következménye lesz.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Menyasszonyesere.

(Hollandból.)

— A «Debreczen» tárczája. —

Érdekes dolgokat fogok neked elbeszélni mondotta Gaasen barátom, amikor hosszátávolett után nemrég megint átjött Buenos Ayresből üzleti dolgokban s benn ültünk a meleg szobában, párologó grog mellett, mert kemény hideg volt s az ablak alatt borzasztó h a r c z o t vívott egymással hó, eső, szél és jég.

Még elég fiatal fickó voltam, mikor jegyet váltottam Senderhuus Marival, de megis tudtam már, mit tesz az egy leányak szavat adni. De hát olyan bájos volt akkor, igazi holland lány, széke, nagy, erős és szép; es rendkívül okos is tizenkilenc évéhez kepest. Egy télen ismerkedtem meg vele, egy táncmulatságon, éppen mikor Argentínába készültem kivandorolni, ahol rövid időn vagyonhoz reméltem jutni. Derek nagybá yam, akinél addig éltem, mindenkinek elbeszélte, hogy Buenosban a legfélségesebb kitalások várnak rám és az én s z o l i d kereskedői talentumommal rövid időn kar iert fogok ottán csinálni.

Nem csoda tehát, hogy sűrű meghívások

kat kaptam s nem egy nyájas pilantás esett rám szép szemekből, de még több anyósi szemből. Mari és én csakhamar egyek lettünk előbb csak szivben aztán szóban es kézadásban is, Mihelyt kényelmes saját tűzhelyem lesz odaát, legott athajózik hozzám, mindegy ha mindjárt négy, öt vagy több esztendő is t-lik bele. Mik hónapok! mik évek! — gondoltuk szerelni elragadtatásunkban!

Én aztán elutaztam, könnyel a szememben, bánattal a szivemben, mert nem tudtam szabadulni Marin kétségbeesett tekintetétől, a mellyel egy utolsó fájdalmas ölekezés után utra eresztett.

Amsterdamtól Dél-Amerikáig rennkivül le voltam verve, mikor már túl is voltam a tengeri betegségen, fel napokat elültem a kabinomban arczképet kezemben tartva s nezegettem vonásait.

Hü marad-e hozzám? Nem fog-e addig mást találni? Magától érthetőleg kezdetben nagyon élenk levelváltás folyt köztünk, — a melyből összes érzelmeit és a legtöbb házi élmenyeit megtudtam. — Így például nővérenek egy tizenhatéves fruskának mindjárt elárulta szive titkát, és a kis fruska elszörnyűködött rajta.

— Mit, kiáltotta égre emelt kezekkel annyi ideig jegyben járni? És mindig ugyanazzal? —
Ee Mari büszke méltósággal hátat fordít

tott neki, mint kinek fogalma sincs az igazi szerelemről s hűségről.

— Hat neked tán van? kérdeze a kis nyelven — te is tegőlebb csak most ismered a szerelmet tapasztalásból, a hűséget pedig éppen nem!

Ily s ebhez hasonló esetpatekről többször tett Mari említést a leveleiben. Így folyt ez években keresztül. Ha azt mondják, hogy a házasság a szerelem sija, az gyaázatos rágalom, de hogy a hosszas elválas nem éppen melegágya a szerelemnek, az szilárdul áll. Lassankint, egész öntudatlanul, elkezdék az ügyletek s új érdekeim jobbanbetölteniszivem mint a Mari képe.

Meg aztán azok e délamerikai nők ördögös szép nők voltak. Itt volt különösen a Sauez-család, amelynek a leányai mindent egyesítettek bajban és kellemben, ami általában női alakra pazarolható volt. Különösen az egyik — Margitta. Kezdetben, mikor megismertem őket, a legfeszitelenebbül, a legbizalmasabban társalogtam velök az én vőlegényi minőségemben. Tudtak, hogy jegyben járok, nem vethettek tehát kaczerkodást a fiatal hölgyek szemére, ha tréfalkoztak velem és a házba huzhattak anélkül, hogy mindjárt mindenféle találgatásokra adnának okot.

Akkor már négy évig voltam Buenosban jól ment a dolgom s megvolt már az olyan hön esengett saját tűzhelyem, — de sajátsá-

BELFÖLD.

Uj magyar hercegek. Bécsből jelentik: A király elhatározta, hogy ötven éves császári jubileuma alkalmából a magyar és osztrák főnemességnek négy-négy tagját hercegi rangra emeli. A N. W. Tagbl. értesülése szerint új hercegek lesznek a többi közt; Palla vicini Sándor örgróf, Festetich Tasziló gróf és a Karolyi grófi családnak egy tagja; az osztrák főurak közül hercegek lesznek: egy Nostitz gróf, a Czernin grófi család és Thun Ferencz gróf miniszterelnök. Nagyon különösnek találjuk ezt a kiutalást, a mennyiben magyar magnások részesülnek benne. Mi köze van egy Karolyinak, vagy Festetichnek az osztrák császár jubileumához?

A nemzetiségi törvény.

Debreczen, márczius 9.

A felhivatalos lap szükségesnek látta tiltakozni azon külföldön terjesztett hír ellen: hogy Magyarország nem lenne egységes nemzet a nemzetiségi törvény értelmében, mert ott hangsúlyozva van: az egyes magyar nemzet tagjai a többi nemzetiségek is. A felhivatalos lap tehát nem érti, miként ülnek föl a külföldi lapok egyes hazai oláh tudósításoknak a nemzetiségi törvény értelmében.

En meg azt nem értem — a mint hangsúlyoztam már ezelőtt 10 évvel — hogy miként is alhat meg lenni nálunk a nemzetiségi törvény oly értelmében, miként van! Hiszen ezen törvényvel magyar nemzeti politikát követni lehetetlen. Ez volt kündulási pontja a magyar állam eleni támadásoknak. E törvény mindig jó alkalom lesz az ellenünk való agitálásra, mert ebből minden kiolvasható, csak az kétséges, hogy ez ország Magyarország. A nemzetiségi törvény feladta az állameszmét. Annyi kedvezményt adott minden téren az államnyelv rovására, hogy nem esoda, ha ez orszagra rá lehet ragasztani a „polyglott” nevet! Ezt magunk dokumentáltuk. Azzal nem ellensúlyoztuk e veszélyes törvényt, hogy bevezetésül oda tettük: „az egységes politikai nemzetfele ezimet. E szép kifejezést halomra

dönti a törvényben előforduló sok kedvezmény mely minden igazságszolgáltatási — közigazgatási — stb. intézménybe belevitte a többnyelvűség létjogosultságát.

De ez előbizonyosága annak, hogy Magyarország nem a nagy gondolkodók hazája mert igenis, a nemzetiségi viszonyokat törvény által kellett szabályozni; de nem akként, mint a szabályozás történt. Bizonyos, hogy a szabályozás alapjává, mint Eötvös József mondta — a szabadságot kellett tenni. Csakhogy a szabadság korlátja nem a szabadság, hanem az állameszme. Ezért állítom, hogy Magyarország nem a nagy gondolkodók hazája. Voltak nagy államférfiak, nagy tudósaink, nagy költőink, nagy szónokaink; de a világot a bölcsészet magaslatairól, mintegy madártávlatból tekintő gondolkodóink nem voltak.

Ennek okát első sorban bölcsészeti műveltségünk hatamaradása, másrészt pedig az exclusiv hazai szempont képezi, mely — s ez politikailag több tekintetben hasznos volt — a legkivalóbb magyar elméket is lelkesítette. Eötvös József báró — kinek végzetes befolyása hozta létre a nemzetiségi törvényt — kivételet képezett. Nagy gondolkodó volt európai és bölcselmi értelmében. Hogy több eszméje utópiának, s felállított tételei tévesnek bizonyult, hogy gondolatai közül nem egy, alig egyetlen évtized alatt meg lett haladva, e tekintetben csak az európai nagy gondolkodók sorsát osztotta. A nemzetiségi törvény tárgyalásakor tartott beszédében kifejtett nemzetiségi politikája is a nagy igazságok és a nagy tevédek vegyülete. Felismerte a nemzetiségi mozgalom lényegét, midőn a XIX század nagy szabadsági mozgalmai egyik ágának tartotta: de — úgy látszik nem ismerte fel ugyancsak a XIX. század politikai mozgalmainak másik irányát az állameszme fejlődését.

A míg a kasztrendszer meg nem dőlt, a míg az allamban privilegiumokkal bíró osztályok léteztek, addig a szabadság terjeszkedése a kiváltságok váraiba ütközött. A szabadság korlátja a privilegiumok képezték: A rendi alkotmányok megdőlte után, melyek mindenütt biinesekbe verték úgy az állameszmét, mint a szabadságot, mind az állameszme, mind a szabadság felszabadult. Nem egymás ellensége, hanem egymás korlátja gyanant jelentek meg az új korban. Az állameszme korlátozta a

szabadság, a szabadság az állameszme tulajdonságait. A ket egymásnak koordinált tényezőnek azonban, melyek mindegyike hatalom, a hatalom terjeszkedési irányánál fogva, előbb-utóbb, de szükségképpen egymásba kell ütköznie.

Ki nem látja világrészünkben az állam eszme és a szabadság harcát? Ki tagadhatja hogy az első az államokban csaknem mindenütt hódít? Ami pedig a jövőt illeti, ki tagadhatja hogy az állam mindinkább szocialistikus jellegű fog öltöni? A közlekedési eszközök, vasutakat, csatornákat már is az állam ragadja magához; tehát úgy jelenik meg, mint nagy sőt kizárólagos vállalkozás. Nem lesz-e ez irányban tovább fejlődése? Nem mutat-e sok jel arra, hogy a hatalmas állam, az összeség elnyeli a részeket, az egyéneket? Hiszen ama parlamenti elv, hogy a többség uralkodik, míg a kisebbség, bár meggyőződése ellenére, tartózik meghajolni a többség előtt, az állameszme uéalmának nyilvánulása. Legmélyebbre sülyedt az állameszme,

Eötvös tehát tévedett, mikor a nemzetiségi eszme korlátjává a szabadságot es nem állameszmét tette! Azért foglalkozunk az ő beszédével, mert egyedül csak ő emlíkedett a vitában elvi magaslata, egyedül ő generalizálta a nálunk mutatkozó konkrét jelenségeket.

A többi szónok, Deákak egyetemben, nem foglalkoztak általános elvekkel. Gyakorlati politikus volt Deák, a transzaktiók embere Aki pedig elveket állít fel annak nehéz transzaktió. A nemzeti kérdés megoldásánál azonban szükségképp elvet kellett volna felállítani, mert csak így elv vezérfonala ment vala meg a tévedésektől.

Ez elv az állameszmét kellett volna tenni. Hol az állami funkciók kezdődnek, ott végződik a nemzetiségi nyelvek ervényesítésének határa.

Ezen az alapon kellett volna megoldani a nemzetiségi kérdést. Eötvös téves magyarázata és befolyása folytán nem tették s így alapon természetesen a nemzetiségi felek között napirenden lesznek. Kezükben a törvény s követelik annak életbe léptetését minden téren. S ha miódenben nem engedünk, elnyomják a s ról beszélnek. Ők joggat követelhetnek például — hogy t ö b b e l

gos módon nem éreztem többé azt az egykori egetó sietséget, hogy odaálltam szöke házi istennőmet erre a tűzhelyre.

Az enyem Margitta láti. Huszonöt éves voltam akkor. S a fiatal szépség oly edes fesztelenséggel érintkezett velem, a mely csodásan elűtött attól a hideg büszkeségtől amely lyel más fiatal urakkal bant. Természetes, — hiszen én már jegyben jartam! Ah, nem tudta a kedves, hogy éppen az gyujthat. Es gyujtott, igen, és pedig gyujtott úgy engem egészen felemészte az a tiltott láng s meg inkább a küzdelem a szívem és becsületérze sem közt. Mert hogy a szerencsetlenség teljes legyen, két hónappal eöb semhozz ez a tűzvész tényleg kitört bennem, irtam Mariaok, hogy most már kész vagyok szavam beváltani.

Abban az időben volt ugyanis visszaterendő Dél-Amerikába egy Buenos-Ayresben meglepedett holland asszony, aki felev eölt Európába randult a látogatóba fiatal az öreg Santez fiatalabb üzlettársával. Hood asszonyban amsterdami nő volt és Mari ismeretségben állott az ottani rokonaival. Így tehát könnyen csatlakozhatott az éltés asszony saghoz a hosszú tengeri utra s írta nekem, hogy jön.

A levele természetesen röviddel a meg érkezése előtt jött meg s valóságos pokoli kínokat okozott nekem. Mert lassanként bizonytató világos lett előttem, hogy minden esetre gazemberré kell lennem. Vagy nőül veszem Mari és a ferje leszek büzös szerelemmel a szivemben egy másik nő iránt, vagy megszegem neki adott szavamat és megkérem Margittát.

Külömben a Mari levelei is egészen má-

sok voltak, mint első tüzés epistolái. Itt-ott ezelozgatott ra, hogy visszautasított miattam egy másik kerőt es neha úgy rémlett előttem, hogy neki szemrehányás hangzik ki soraiból hosszú egyedüllete miatt.

Eközben egyre közelebb jött a hajó. Ugyanazon a hajóval tért vissza az anyjával Hood Ferencz is, ugyanaz, a kit általában az öreg Santez vejenek és a szép Margitta vőlegényének tartottak. Ha erre a fiatal urra gondoltam, megfordult a szivem a testemben, mert habár le is akartam mondani Margittáról, hogy szavam beváltam, megis kiállhatatlannak találtam, hogy ő is azt tegye s mashesz menjen nőül. Önzővé válik az ember ha szerelemes.

A hajót már jelezték és én az én sorommal töltöttem az utolsó édeskeserű órákat és pedig a Santezek kertjének egyik lugasában virágos fak és rózsabokrok közt, Margitta egy padon ült amelyről messze kiátas nyílt a tájra es csöndesen nézett maga elé. Fekete szemődeit könnyen összehúzta s granátpiros ajkai körül csaknem haragos kifejezes ült, mert éppen Mariról és küszöbön álló nőülésemről beszéltem neki.

— És kegyed Margitta? — kérdeztem. — Mikor szándékozik kegyed férjhez menni?

Talányszerű tekintetet vetett reám, s tagadólág mozgatta mutatóujját.

— Hogyan? kérdeztem én magamon kívül, hozzá voltam már szokva az ő jelbeszédéhez. — Hat kegyed nem akar férjhez menni? Es Hood Ferencz, kki pár óra mulva itt lesz?

— Mi közöm nekem Hood Ferenczhez?

mondotta. Ön nagyon jól tudja, hogy én nem szeretem őt.

— Margitta! mondtam reszketve, igaz ez? Valóban nem szereti őt?

— Nem, Glaasen ur, valóban nem szeretem őt s önnek kellene az utolsóknak lenni, ki ilyen kérdez tölem.

Ezzel ismét oly tekintetet vetett rám fekete szeméből, melyek most könybe lábadtak hogy kihozott a sodromból. Labaihoz borultam, átfogtam térdeit es szerelmes, örült, sokáig visszatartott szóaradattal halmoztam el, ő pedig ream hajlott két kezébe fogva fejemet s így szolt:

— Es ugyan mert legyünk mi boldogtalanok, edesem?

— Miért? Istenem, Margitta, hiszen tudod, hogy pár óra mulva itt lesz a jegyesem! Es én csak nem szeghetem meg neki adott szavamat!

Ő pedig felállott és hátra rázta fekete fűrtjeit.

— Nem, mondotta hirtelen, fájának egész grandezájával. — Te, edesem, ne szegd meg neki adott szavadat, ő maga adja azt neked vissza.

— Margitta, mi a szándékod? Gondold meg, a szegény leány soha sem térhetne vissza szegyenében hazájába! Nekem okvetlenül nőül kell őt vennem, mondtam a kezemet tördelve.

— Jobb, ha minél előbb megtudja, hogy elvettem a szivedet tőle, maradj itt a kertben, én magam megyek elébe.

En azonban természetesen nem engedhettem ezt s azzal az ígérettel hagytam oda Margittát, hogy Marival nem beszélék egyelőre egybekelésről. Szédült a fejem.

ne hozzak fel — nemzetiségi törvényszékei, mert mikor a nemzetiségi törvény kimondta, hogy a jegyzőkönyvi nyelvnek mindegyike használható az első fokozaton az igazságszolgáltatásban, ezzel megvetett az alapja a nemzetiségi törvényszékeknek, melyek hogy létre nem jöttek, nem a kormányok érdeme, hanem a biráké, kik megvédték az állameszmét a gyakorlatban, mit a törvényhozás feladott. Ha a nemzetiségi törvény végrehajtatik, ma oly törvényszékeik volnának, melyeknél a perlekedés két három nyelven történne. Aután mondja valaki az ily s más jelenségekre, mikkel a nemzetiségi törvény tele van: hogy ez az ország Magyarország!

Meg kell változtatnunk ezen törvényt, mely k ut feje a magyar á l a m t a g a d a s á n a k. Különben is oly törvényt nem tarthatunk fenn, a melynek minden pontját magunk sem m-rjük végrehajtani. Örökösen beszélünk egységes magyar államról, de ennek érdekében mit sem teszünk legalább oly mérvben a mint kívánatos lenne.

Hogyan tudjunk ily eljárással imponálni a külföldnek? A német császár toasztja eléggé bizonyít, miszerint a magyar nemzetre számít a harmas szövetség, a becladózó Ausztria nem támassza többé a harmas szövetségnek Vilmos nem kedv-, vagy időtöltésből hízelt nekünk, hanem dokumentálni akarta a magyar nemzetnek létjogosultságát az európai nagy nemzetek soraiban. S midőn királyunkkal az udvar: estélyre bevonult a Hunyady induó ütemei mellett, ezzel elismerte a magyar nemzet fenségét, melynek gondolata hymnusaiban van kifejezve.

Ily konstellációk mellett örök hibát követnénk el, ha a magyar állameszmét tagadó nemzetiségi törvény revíziójához hozzá nem kezdenénk!

Hogy lárna lesz, az bizonyos, de ettől visszariadnunk nem szabad. Ezeréves multtal bíró nemzet nem dokumentálhatja maga törvényben azt, miszerint az ország csakugyan polgolt. Egy maroknyi por a haza szent földéből miut áru elharácsolása volna őseink szent hamvának, kik a földben nyugoznak árus volna a természet ellen, mely egygye teve a hont s nemzeti istenünk ellenében ki a mult fejében fentartá számunkra e jövőt:

A kikötőbe kocsziva, a mellemet vertem lebetetlen dühömben, hogy megtárorodtam az utol ó órában, Margitta szerelmes szavai szonban mennyei zenekent hangzottak fülemben s utólagosan elbódultam esabjainak illatától.

A kikötőben éppen a hidhoz ért a kisgőzös, amely a nagy tengeri hajó utasait part ra szállította. Aggódom kerestem szememmel Mariit. Végre megpillantottam. Háttal volt felém fordulva és zsebkendőjébe sirt, míg előtte egy ur — biz' Isten — Hood Ferencz vizsgálati látszott őt s fúrteit elsimogatta a homlokáról.

Nem hittem a szemeimnek, mert Hood most karonfogta e leányt, aztán a hid fele fordult és magával huzta. Hoodné asszony, akit csak most vettem észre, bámulatosan meglátott arccal követte őket. Ferencz már észrevett s egyenesen felém tartott. Mari amint fatyolán keresztül kivettem, fehér volt, mint a fat, azért is volt az első kérdésom hozzá, amint közelemben értek;

— Talán még mindig tengeri beteg Sanderhuus kisasszony? — És eközben csak gépiesen nyugtattam ki kezemet, ahelyett hogy mint türelmeden vőlegény, kévvél magamhoz öleltem volna.

— Nem mondta Hood szilárd hangon, — de mas szerencsétlenség érte. Azaz rámonneve ez a legnagyobb szerencse — és jobb ha ön azonnal megtudja — az ön menyasszonya nem hajlandó többé önhöz nőül menni.

En odavoltam meglepetésemben — és aztán minden tekintet nélkül a közönségre egész hevvel a nyakába borultam Hoodnak.

— Ember! — kiáltottam — Mari, csakugyan igaz ez?

ha Magyarország fentartó eleme a magyar nem merné rányomni az országra a magyar nemzeti jelleget.

El tehát határozottan a most fennálló nemzetiségi törvényvel, mely legkivívóbban tagadja a magyar állameszme létezését

Ürmössy Lajos.

KULFÖLD

Cavalotti halála. Cavalottit, a neves olasz képviselőt es dramairót párbajban megölte Macola, a Gazetta di Venezia igazgatója Cavalotti holttestét, mint Rómából nekünk táviratozzák, bebalzsamozták és az elhunyt lakásán ravatalra helyezték. A párbaj jegyzőkönyvét már megszerkesztették. A lakoságnak Cavalotti halálán való részvétele leírhatatlan. A kettős katonai kordon csak nehezen tudta a nép ezreit visszatartani, mely Cavalotti holttestét látni akarta. Azt a szobát, melyben a ravatalt fölállították, meg kellett támasztani, mert kevés hija, hogy be nem szakadt. Eddig háromszáz koszorút tettek a ravatalra és négyezernél több részvétlirat érkezett. Cavalotti, a kinek harminczket párbaja volt, előre sejtette, hogy utolsó párbaja szerencsétlenül fog végződni és előtte megirt végrendeletét így kezdte:

— Miután valószínűleg holnap meghalok . . .

Az olasz kamara ülésén az elnök meleg szavakban emlékezett meg Cavalottiról és azt indítványozta, hogy az ülést a gyász jelölül zárják be és a kamara palotájára tűzzék ki a gyászlobogót 8 napra, továbbá helyezzenek Cavalotti koporsójára bronz koszorút, és fejezzék ki részvétüket Conteslona város képviselőtestületének, amelynek Cavalotti képviselője volt. Az indítványt a kamara egyhangulag elfogadta, mire az ülést bezárták.

Milánóból táviratozzák, hogy vasárnap este Cavalotti halálának hírére néhány száz ember végig vonult az utcákon és a színházak bezárását követelte; az igazgatók kénytelenek voltak a nép kívánságának engedni; a tömeg ezután kioroszakolta a kávéházak és vendéglők bezárását s végül a varosháza-hoz vonult, a hol a gyászlobogó kitűzését követelte;

ők még mindig karonfogva tartván egymást, ijedten huzódtak hátra; valószínűleg rögtöni örület kitörésének tartották a magaviseletemet.

— En — én — nem értelek, — hebegte Mari, kinek nyilván minden erejét össze kellett szedni; — én azt hittem, úgy tartottam, oh Istenem, Jani, olyan rég ideje, hogy ismertük egymást, és időközben — négy év alatt sokat változhat az ember — és aztán Amsterdamban megismerkedtem a Ferivel.

Sőtét pir borította el az arcát én előttem pedig vilámgyorsan világos lett az egész összefüggés. Ferencz és Mari odaát ugyanazon a csodás és valószínűleg ugyanazokon a küzdelmeken mentek át, mint aközben Margitta és én Tehát.

— És én mondtam Marinak, szólalt meg Hood, — hogy legjobb lesz, ha mindjárt megmondjuk önnek. De ha netán meg akarna ön ezért verekedni velem.

— Eszembe sincs! mondtam. — Nekem is vallomást kell tennem, és pedig ugyanazt. Beláttam, hogy én Santez Margittát szeretem, sokkal inkább szeretem, semhogy mást nőül vehetnek. Nezzetek, ott jó Margitta maga is!

Valóban éppen e perczben ugrott le a kocsjáról; a nyugtalanság nem hagyta otthon maradni.

Hoodné asszony néma elragadtatással nézte ezt a jelenetet, mely sokkal inkább beillett volna egy vigjáték utolsó felvonásába, mint a nagy kikötő exotikus tömkelegébe. Kéves hiányzott, hogy áldólag nem terjesztette kezeit a két szerelmes pár fölé. De megtette pár héttel később, mikor kettős menyeközönket ültük.

vetelte; a polgármester rövid habozás után teljesítette a nép kívánságát.

Párisból távira ozzák, hogy több szenátor és képviselő azt indítványozta, hogy átiratot intézzenek az olasz kamarához, — a melyben kifejezik sajnátkozásukat Cavalotti halálán. Az átiratot már sokan aláírták.

Bolgár Ferdinánd a bécsi burgban.

A bolgar fejedelemlnek tudvalevőleg hosszú ideig nem volt része abban a kegyben, hogy látogatást Ferencz József király elfogadja. Ismeretesek az okok, a melyekért ő felsége minden közeledését elutasította. A legsúlyosabb hibát akkor követte el Ferdinánd, amidőn tavaly Sztoliov miniszterelnök hirhét nyilatkozata után oly sokáig késett megadni monarkiánknak es a királyi háznak a megfelelő elégtételt. A nemzetközi szokásokat egyáltalán nem is tekintve, czudar halatlanság volt ez tőle, mert ifjusága óta Ferencz József királynak igen sok jóindulatában volt része. De úgy látszik, Szófiában már észre tértek és sokféle módon keresték a monarkiánkhöz való jobb viszony utját. Hogy ez a kísérlet nem volt egészen sikertelen, bizonyosság reá az, hogy Kóburg Ferdinánd végre csakugyan elérte azt, a miért oly sokáig hiába törte magát. Ferencz József király vasárnap délelőtt a bécsi burgban kihallgatáson fogadta a fejedelmet, kinek népe előtt való meglehetősen gyöngye presztizsét ez az esemény ismét nagyban emelni fogja. A fogadtatás külső alkalma nem volt politikai természetű. Kóburg Ferdinánd azért jelentkezett a burgban, hogy a királynak kifejezze halálját azért a részvételeért, a melyet Klementina hercegnő betegsége idején tanusított. Magától értődik, hogy ez csak formáság, a mely megengedi a fejedelemlnek, hogy ismét megjelenhessék királyunk, színe előtt a nélkül, hogy politikai viselt dolgait érintenék. A bolgar fejedeleml jelleme egyébként olyan elasztikus, hogy egyáltalán nem bizunk benne, hogy megtérése királyunk kegyének ez újabb jele után is állandó, vagy csak hosszabb ideig tartó legyen. — A kihallgatásról azt telegrafalják Bécsből, hoay a bolgar fejedeleml, a ki tegnap délután gróf Goluchovszki külügyminisztert fogadta, ma délután két órakor jelent meg a királynál a Hofburgban kihallgatásra. Diplomáciai körökben erről eddig nem bírtak tudomásul, ugy, hogy a kihallgatás megépést okozott. A fejedeleml nagy bolgar diszruhában hajtatott a Hofburgba és egy negyed órát időzött ott. A fejedeleml érkezésénél és távozásánál a Hofburg őrsége a szuverénket megllető módon tisztelgett.

TARKA ÉLET.

Keztyük.

A tavaszi toalettkérdéssel szoros kapcsolatban áll a keztyűkérdése is. Érdekes megfigyelés, hogy sok hölgy, aki keztyűt vásárolni megy, az eladó kérdésére nem egész biztosan tudja a számot megmondani és 100 eset közül 800 esetben legalább egy fél számmal kisebbet mond.

Ha a férjek vásárolnak feleségük számára, a hozzájuk intézett kérdésekre ők is jobbara így felelnek:

— Pontosan tudom, talán közép nagyságu kell, ez talán épp jó lesz,

Igen kevés súlyt fektetnek hölgyeink a keztyű s z i n e r e is, nem törődve vele, illik-e a szín ruhájukhoz.

A kereskedők persze, Mephistó módjára, örülnek e ténynek.

Epp oly nagy a fríreértés az ugynevezet es v é d e keztyű tekintetében. Svédországban az a keztyű soha sem fordult meg. A szakember a s c h a r e angol elnevezés alatt ismeri. A char ugyanabból az anyagból való, mint a g l a c é, csak a fényes felületét kaparjakk le, hogy puhább, simulekonyabb legyen.

K u t y a b ő r-keztyű sem létezik. Ez csak vénebb állatok bőréből készül.

A jelenlegi divatos színek a zöld, kek, lila, bíborpiros és még az elpusztíthatlan s o r b i o o d e, vagy aranybarna. Alighanem

divatossá válik azonban az idén még a zöld is.

A Tom, ez oly hosszú ideig kedvelt bőrszín nem divatos többé. Annál tartósabb még az utcákon is a fehér szín. Míg a fehér keztyűkhöz csak olyan bőrt lehet használni, melyek más színekre alkalmatlanok, a fehér keztyű a legkeresettebbek is. Ezeknek nagy szeretete mellett a hölgyek elfelejtik, hogy a fehér szín optikailag nagyobb: de azért a fehér keztyű eleganciáját nem lehet kétségbe vonni.

A keztyű hosszúsága az új alakjához és hosszúságához alkalmazkodik. Míg most a ruhájuk hosszúságát, a keztyűgyárak legmélyebb sajnálatára a keztyűk rövidék lesznek legfőképpen három-zombosak.

A régi nyomó gomb helyett, a mely a keztyű szakadásával maga is leszakad; a mely azonban a fölhalobának mégis pár milió frankot jövedelmezett, igen ügyes mozgó kis szeget kezdenek alkalmazni, amelynek segítségével a gomb minden nagyobb erőfeszítés nélkül is folytható. De mert ez a czikk a magas amerikai hehozatali vám következtében igen drága — a keztyűgombok csak egysorosak lesznek.

A glaccé keztyűnek a kődönkint fellépő rivalisa, a selyemkeztyű, nem nagy szerencsével hódít. Az erzekevényebb ujjhegyekkel bíró hölgyeket állítólag idegessekké teszi. Az okos ferjek tehát kedves feleségük ujjain csak nagy óvatossággal fogják eltűnni.

Színház.

Lecouivreur Adrienne.

Scribe és Legouvé régi jó darabja, mely valóságos társadalmi színmű XV. Lajos korából, meg most is megtartotta, annyi év, sőt évtized után vonzó erejét, mit bizonyít az az előkelő diszes közönség, mely tegnap este megtöltötte a színházat.

Szinte jól esik a sok móka és szenzáció közt egy-egy igazi színdarabot látni, hol a mese és játék az uralkodó nem a bizarr, a szokatlan, az ideg izgató.

És a ki elment tegnap Thalia templomában a romantizmus oltárán oltárán aldozni, nem bánta meg. Végig élvezett egy kitünően megjatszott, kitünően rendezett előadást.

Az elismerés pálmája mindenek előtt Komjáthy-nak, a czím-szerep a személyesítője Sza th m a r y t, ezt az I tentől ihletet művészt illeti. Komjáthy-nak teljesen belelélt magát gyönyörűen megírt szerepébe, s szép volt megjelenésében, hatalmas művészi játékában. — Lecouivreur Adrienne-jét méltán számíthatja legszebb darabjai közé. Nem volt egyetlen jelenete sem, melyet igazán művésziessé nem ne játszott volna, de legnagyobb hatást mégis a 2 és 3 felv. végén és különösen haldoklasi jelenetében ért el. Művészi sikere mellett külön is ki kell emelnünk toletjeinek pazar pompáját. Sza th m a r y t ismét az volt, akinek őt ismerjük, aki nem lejtassa, de áteli szerepét s nemesen egyszerű, minden túlzástól, hamis pathosztól ment előadása ritkítja parjat a magyar színpadon. Mind ő, mind Komjáthy-nak teljesen rászolgáltak a közönség kitoró tapsaira. Komjáthy Mórának, a szász grófnak inkább passzív szerepet rokonszenvenesen, férfiasan szép megjel-néssel alakította. Kiss Iren a eselszövő hercegnét, Tanay Choiseul abbét, Fenyeri Baullieu herceget játszottak úgy, hogy méltó társai legyenek az előadás három oszlopos alakjának. Halmi Margit kis szerepében is előkelő megjel-nés volt, a többiek elég jó környezetül szolgáltak, úgy, hogy az összáttal teljesen meg lehetünk elégedve. Ha meg a díszítés és az egész rendezés gondosságát ismételtén kiemeljük, lelkümmertesen eleget tettünk tudósítói kötelességünknek. A debreczeni színháznak sok a mostanéhoz hasonló sikeres eset kívánunk.

— a —

Sebesi (Basset) Vilmos operaénekes hangversenye és vendégjátéka. A mai előadásokon fog újra bemutatkozni Sebesi B. Vilmos operaénekes a debreczeni színházban. Ez esetben mint magán énekes a Huszárszerelme előadása előtt elő fogja adni; 1. »Joul be sorry when...« Angol balladát, 2. »Szomorufűz hervadt lombja« magyar népdalt zongorakísérettel. Ezen ének-számok után következik Huszárszerelme. Vigjáték 2 felvonásban. Irta Murai Károly, a következő szereposztással: Barkos Gábor Szentes János. Barkos Zsigmond Fenyeri Mór. Anna Halmi Margit. Küppig Kázmér Sziklay Miklós. Küppigné Kiss Iren, Sárka Szabo Irma. Kenéz Mihály Szatmáry Árpád. Kálmán Tanay Frigyes. Dér Pista Rubos Árpád. Berényi Pál Vidor Dezső. Zsuzsi Csügyényi Vilma. Történik egy vidéki kastélyban, napjainkban. Az első felvonás után újra Sebesi énekel és pedig A) »C a v a t i n a c a « » Z s i d ó n ó c « című operából. B) »B a l a t o n a c «, Dankó Pista nő-tája műsorral.

Színházi hírek. A szabadságharcz ötven éves évfordulójára nemcsak a főváros színházai, hanem a mi színházunk igazgatósága is erően készül az ünnepi előadások sorozatára. Verő György a népszínház megbízásából írt alkalmi darabja az »1848« című látványos történelmi színművének előkészületei foglalkoztatják most egy az előadó, mint a festő kosztüm és díszletkészítő személyzetet. Az igazgató nagy gonddal és jelentékeny aldozattal rendeztetni és állíttatja ki a hazafias darabot, melyben a társulat minden tagja, kivétel nélkül játszik kisebb-nagyobb szerepet. E rendkívül érdekes darab előkészületeire való különös tekintettel van összeállítva a jövő napok műsora.

Holnap aztán a »Fatinicza« operette 3 felv. (írták Zeli F. és Genéc R. Ford. E. Illés László és Banfalvy Lajos. Zenéjét szerző: Suppé F.) kerül színpadra a következő szereposztással: Kancsukoff Gavri Timofey gróf orosz tábornok Sebesi V. Usakoff Ivanovna, Lydia hercegnő, unokahuga Serfőzy Zs. Izzet pasa, papucsnök Szentes, Staravieff Vazil kapitány Haday, Gelszkuvin Szidorevics Stepan. Örmester Bartha, Samoiloff Dimitrovics Wladimir, hadnagy a cserkeszeknél F. Kállay L. Golcz Julián, német hírlapíró Karaacs.

Színházi műsor.

Csütörtökön márcz. 10-én Sebesi Vilmos felléptével Fatinicza a Soupé operetteje.

Pénteken márcz. 11. én bérlet színeben leszállított helyárrakkal Tribly. Szombatán márcz. 12-án páratlan bérletben Brigitta, francia operette.

Vasárnap márcz. 13-án délután a zördögmatkaja, Géczy István népszínműve este páros bérletben: A falu rossza a Toth E. népszínműve.

Hétfőn márcz. 14-én bérlet színeben először »1848.« Látványos történelmi színmű 7 képből, írta és zenéjét szerző: Verő György.

Keddén márcz. 15-én ünnepi dísz-előadással bérlet színeben másodsor 1848. Szerdán márcz. 16-án harmadsor páratlan bérletben 1848.

Csütörtökön márcz. 17-én negyedsor páros bérletben 1848.

Az igazgatóság.

Márczius 15-ike Amerikában.

Debreczen márczius 9.

Amerikai pelgártársaink a szabadságharcz 50-dik évfordulóját annak nagy fontosságához méltóan fogják megünnepelni márczius 15-én.

Ok nem április 11-én ünnepelnek sőt nem is gondolnak arra, hogy az itthon maradt magyarok között akadnak, kik e nagy nap jelentőségét nem ismerik el.

Katona András debreczeni polgár New-York-ból febr. 22-én kelt levelet kapott a na-

pekban; a mely élénken csateli a kivándorolt honfitársaink hazaszeretettel.

A két tengeren túl vannak, de azért együtt éreznek velünk, a távolság, mely magyar hazánktól elválasztja őket, csak tetőzi ahhoz való ragaszkodásukat.

A levél tartalmából következőket tartjuk érdemesnek közölni:

A new-yorki magyar dalegylet kezdeményezésére az összes ottani magyar egyesületek együttesen márczius 15-én fényes ünnepélyt rendeznek?

Az ünnepélyt rendezők között a levélíró a sajtóbizottságba választották meg, miután elhatározatot, hogy az itteni ünnepélyekről a magyarországi lapoknak tudósításokat küldenek, valamint az itteni lapokat, a melyek a márcz. 15-iki ünnepélyekről írnak meg-ze-rezlik. Az első szervezkedő ülés f. év január 9-én folyt le, melyen a new-yorki el-ő magyar társalgó és betegsegélyző egylet ez a dalárda egylet voltak képviselve az utóbbi egylet által összeállított tervezetet, nagy lelkesedéssel elfogadta.

Megállapodott a két testület abban, hogy mikép hivassanak meg az összes magyar egyletek az ünnepély rendező bizottságába, addig is a következő tervezetet állapították meg:

1. Az 1848 márczius 15-ike és a magyar szabadságharcz 50 éves jubileumát rendező végrehajtó bizottság alakíttassék.

2. Hivassanak meg nagy New-York összes magyar egyleti, nem különben a magyar tót egyletek beleértve a templom-egyleteket is.

3. Minden egylet, mely a rendezésben részt vesz, 10 tagot küldi a végrehajtó bizottságba s a felmerülő költségeket közösen viselik.

4. Ez a bizottság lesz hivatalos arra, hogy az ünnepély rendezéséhez és vezetéséhez szükséges tisztviselőket megválassza.

5. Mentül fényesebb nagy körmenet nagy New-York főutcáin. Innen a közönség a menet végeztével bevonul New-York egyik legnagyobb és legalkalmasabb termébe, — a hol általános nagy népgyűlést fognak tartani.

6. A gyűlés programjában karénekek, szavaltatok, művészi előadások (hegedűn és zongorán), magyar, angol és tót szónoklatok szerepelnek, ugyancsak a gyűlés keretében fog helyet foglalni a meg életben levő 1848—49-es veterán harcosok fogadása. Végül az ünnepély társasvacsorával és tanezzel az ebekötött mulatságra megy át. Hogy az ünnepélyen a legszegényebbek is részt vehessenek, a terembe a belépő díj mindössze 25 cent.

7. A febr. 6. gyűlés idejlegleges tisztviselőküi kijelölte: Elnökek: dr. Kustar Ignácot, jegyzőnek: Kucserka Gyulát, a sajtóbizottságba: Kubinyi Árpádot és Major Jánost.

A levél így végződik:

»Kedves bátyám!

A történeletről pontosan tudatni fogom és terjedelmesen leírom, hogy a szerkesztőség a fogalmazással ne fáradjon. Tiszteletemet küldöm az összes magyarságnak, szülővárosom magyar lapjainak és magyarjainak.

Major János

a sajtó bizottság tagja.

Ujdonságok.

* **Megyei közgyűlés.** Hajdumegye törvényhatósági bizottságát márcz. 16-án rendkívül közgyűlésre hívja össze gr. Dégenfeld főispán. E gyűlést legfőképp az 1848-iki törvények megalkotása és megünnepése iránt tendő intézkedések végett tartják. Ezenkívül néhány más egy is napirendre kerül az állandó választmány márcz. 13-én készíti elő közgyűlés sorozatát.

* **Lovagló iskola.** Nagy jelentőségű terv megvalósításán fáradoznak a Margit-fürdő köztestületben álló tulajdonosai: Szikszay Gyula, a tüzoltók jovialis főparancsnoka és Jablonczay Kálmán, a díllás titkár s mindkettő híres lovas és volt katona

tiszt. Uri lovagló iskolát akarnak szervezni, mely kezdők és haladók számára volna be rendezve a kantározás elemeitől ennek a nemes sportnak legizgatóbb bravurjáig. Egyelőre csak ennyit, legközelebb réseletesen ismertetjük az érdekes tervet.

* **Márczius 15-ike H. Nánáson.** H. Nánáson is nagyba készülnek márcz. 15-ének 50 éves évfordulóját megünnepelni. A függetlenség, a polgári és iparos olvasó körök rendezik, a helyb. dalárda is készül, hogy azon nagy napon alkalmas darabot adjanak elő. A városi közgyűlés is a kebeleiből egy küldöttséget nevezett ki az orsz. ünnepélyben részt vevő Budapestben. Nánáson a Csíha Gábor 48-49. f. hadnagy fia, Csíha Elek meghívta a meg életben levő rokkant honvédeket magánai ebédre és az ő kedves neje, a dicső honleány, ki szívesen feljajánlotta szolgálatait s kiszolgál 30 öreg szegény honvédek, lefőzte a nagy dús gazdag, gyermektelen urakat, mivel még ilyet az öreg honvédekkel nem tett senki nálunk. Áldja meg az isten a derék Csíha Elekét drága nejevel. Eltesse őket a dicső öreg főhadnaggyal, Csíha Gáborral együtt számos évekig.

* **Akik alarczosokra vadásznak.** Purim este lesz ma az izz. farsangnak, jökedve hamar előre veti árnyékát s esténként mostanában gyakran lehet látni alarczos figurákat. Tegnap este is egynehány jökedvű fiatal ember a nyakába vette a Hatvan utczát s bekopogattak minden házba, a melyről gondolták, hogy purimot ünnek benne, jökedvű Isien-áldással, bókka! és tréfával köszöntve az ottan valósat. Ment is a mulatság igen jól, a fiataloknak mindig jobb kelvű lett s az utczán devaj játszások közt kopogattak kivilincsre. Megirigyelte azonban a jökedvűket 3 kovacs inas és bosszút forralt ellenük. Megbujták a gazdájuk, Schwerla Gy. lakásának a kapujában s mikor az alarczosok odatértek, megrohanták őket s az ifjak a jökedvűt gátolva léven a szabad mozgásban sem tudtak ellenük védelemet, kikaptak a pöröly kezelés reményteljes nővendégeitől. M. kor aztán látták, hogy a dolog oom tréfa, elkezdtek kiabálni:

— Rendőr! Segítség!

A Hatvan-utczá 1525 sz. ház előtt álló rendőr fogta fel a hangot és sietett annak irányában. Ott találta a kútnál a három el-tangát maskarát — azonban delinkvenssek nélkül, mert azok szépen megugrottak. Az ifjak épanaszolták bajukat a rendőrnek, aki azt hamar kitalálta, honnan fúj a szél: kerdest intézett Schwerla meserhez az inassanak a neve iránt. Így lett nyilvánvalóvá, hogy a Napolyba is beillő farsangi mulatságot Német István Sugó Mihály és Balogh Mihály rendezték a három békes purimozó ifjunak, nev szerint: Bran Árminnak, Kelemen Martonnak és Lőkövits Martonnak. A nagyratörő ifjak a II. ker. kapitányság fogja meg nagyarázni, hogy célzavezeőbb dolog a vasat ünni addig, míg meleg, mintsem az alarczosokat.

* **A járásbíróságok ügyviteli szabályzata.** Az igazságügyi miniszter márcz. 1-jén a járásbíróságoknál új ügyviteli szabályzot léptetett életbe, amelynek gyakorlati elsajátítása végett Budapestén 10 napig tartó tanfolyamot szervezett. E tanfolyamon a debreczeni kir. törvényszék területéről Bródy Henrik törvényszéki irodaigazgató vett részt. Annak végzetével pedig Bródy Henrik vezetés Debreczenben egy több napig tartó gyakorlat előadást a törvényszékhez tartozó járásbíró-ságoktól berendelt egy-egy kezelő hivatalnok előtt. E tanfolyam igen szépen sikerült.

* **A máv pénztárosnok ruhája.** A m. kir. államvasutak igazgatósa az a tiszt, pénztárkezelőnk és szolgaszemélyezete számára 1898 évtől 1901-ig terjedő időtartam alatt szükséges egyenruhák elkészítéséhez megkivánatolt kelmeék és béles szövegek szállításának biztosítása céljából f. hó 29-ik lejárattal nyilvános árlejtést hirdet, melyre a feltételek a szállítandó kelme mennyiség kimutatása, stb. a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

* **A krajczár haldoklása.** A városi tanács újból felelt a következő hirdetés közlésére: A nagyv. m. kir. pénzügyminiszter urnak 40918 sz. rendelete folytán közhírré tétetik, hogy az ausztriai értékű egy kros és fel kros rézváltópénz a magán forgalomban csak 1898 é. jul. 30-ig fogadandó el, az állampénztáraknál és hivataloknál pedig 1899 é. dec. 31-ig fogadhatnak el s hogy 1899 dec. 31-ike után azok sem nevértékükben, sem anyagértékük megterítése mellett többé sem fizetéseket el nem fogadhatnak sem be nem valhatnak.

* **Államsegély a szovátai inségeseknek.** Szovát közszeg szükülködő lakosainak a belügyminiszter nemreg 500 frtot küldött segélyképpen. Most újabban 3000 frttal segélyezte a szovátiakat. A megye felterjesztésére kölcsönképen adta ezt az összeget a kormány a szovátai inségesek lakosságának, mely összeget ma küldték meg Debreczenbe.

* **Az utazók podgyászsa.** Az osztrák államvasutak igazgatóságának határozata szerint a magyarországi kötelekebe tartozó kereskedelmi utazók mintaböröndjei csak az esetben részesülnek viteldij kedvezményben, ha az illető utazónak azon kereskedelmi és iparkamarához a czéjje tartozik igazoló jegye van s azt felmutatni képes. Midőn erről az iparvállalatokat és gyárosokat értesítjük, egyszerűen közöljük, hogy ily igazolvány a keres iparkamaránál a hivatalos órák alatt kaphatók.

* **Nyomdászmulatság Ungvárt.** Az ungvári nyomdászok f. év febr. hó 19-én rendezett táncmulatsága a várakozásnak teljesen megfelelően sikerült, a jó kedv az első pillanattól kezdve ottthon találta magát a napon a Pannónia nagytermében s nem hagyta el a megjelenteket egész reggelig, addig ugyan is mg hazamenés idejét a felkelő nap nem jelezte. — A négyeseket mintegy 40 pár táncolta, a kőrtáncokat és csárdásokat még ennél is több, szünóra alatt rendezett tombola nagyban hozzájárult a kedélyesség fokozásához. A derek nyomdászok teljesen meglehették elégedve a sikerrel. A bal rendezője Paop Eot debreczeni nyomdász volt.

* **Hajdumegye és a munkástörvény.** Hajdumegye közgazgatási bizottsága f. hó. 12-en szombaton delelőtt tartandó rendes havi ülésben fogja megalakítani a munkaadók és mezői munkások közt fimerülő vitás ügyeket II. fokozatú bírósággal. Ugyanezen ülésen tárgyalják a kormányhoz felterjesztendő évi jelentést is.

* **Öngyilkosság beretvával.** Borzalmas módon akart véget vetni az életének tegnap éjjel egy huszár a katonai csapat kórházban. Tarnóczy János mentelmi gyógygyógyvacs szakaszvezető tegnapelőtt lovakat vezetett a vasúthoz. Egyik ló a különben jóra való és kötelesség tudó katonát ha-ba rugta. Tarnóczy a ruga után eszméletlenül terült el a földön s bajtársai a súlyos belső sérüléseket szenvedett katonát a csapat kórházba szállították. A szegény szakaszvezető nehéz, borzasztó fájdalomokat szenvedett s hogy kínjaitól megszabaduljon, vezetés tette határozta el magát el éjjel, mikor a kórházba a betegek már mind aludtak, egy beretvával elvágta a nyakát. Ir-tózatot vagas volt. Az egyik fül tövétől a másik fül töveig metszette a nyakát. A szerencsétlen huszár kin s horgására felébrádtak a betegek s a felügyelő Dr. Blusius ezredorvos és Erns ein orvos kimosták a sebet össze-vartak a rettenetes vagast. Mesterséges uton legezést idéztek elő s mesterséges uton tapal-lalják a szerencsétlen huszár, akinek életben maradásához kevés a remény. Az éjjel óriási seblaza volt, úgy, hogy a szerencsétlenség híre megérkezett edes anyját és két batyját ném is mert fel.

* **Új rend.** A mezőgazdasági munkástörvény ele beépítése céljából a tanács a alábbi hirdetményt böccatotta ki amelyet há-zankent fognak szethordani: A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898 évi II-ik törvényezikk az annak életbelepítésével meg-bizott nagyméltóságú m. kir. főlemlivelségi miniszter urnak 1999/1898 eln. sz. alatt kibö-

csátott körrendelete értelmében a f. 1898 évi márcz. hó 1-én hatályba lépven, értesítettik a város közönsége, hogy annak a ki nem cseléd minőségben gazdasági munka (aratás, hordás, nyomtatás cséplés stb.) teljesítésére szerződik, állandó lakhelyének községi előljárósága által díjtalanul és bélyegmentesen kiállított munkásigazolvánnyal kell bírnia s az ilyen munkásokkal a gazdasági munkás-szerződés a hatóság előtt köteendő meg, különben e szerződésekből folyó jogok és kötelezések közgazgatási hatóság előtt nem érvényesíthetők. A munkásigazolványok kiállítására s a munkás-szerződések kötésénei való közsemüködesre a városi tanács által Simon Mklós rendőrkapitány bejelentési hivatali főnök s helyetteseként Szombathy János rendőr-fogalmazó (hivatalos helyiség Bathy ányai és Teeki-utczá s a r k á n az emeleten) küldetik ki. Míg azon ügyek ellátására, melyek az idézett törvény szerint hatósági intézkedést igényelnek, továbbá ezen törvénybe megállapított h i h á g a s o k megtörására, nemkülönbén az egyenként 100 koronát meg nem haladó karkövetelések elbírálására I-ső foku hatóságként Kalmánczbelyi Mór mezőrendőr kapitány, helyettesként Szentpet ry Ferencz rendőrfogalmazó (hivatalos helyiség nagy csapó utczá 324) jelöltetik meg, kiknek határozatai mint II-od foku bírósághoz — a közgazgatási bizottság e célra alakított al-bizottsághoz, a III-ad fokon pedig a nagy-méltóságú m. kir. földmivelségi miniszter urhoz felelbezhethetők. Az idézett törvény, mely a gazdasági munkaadók és munkások igazságos érdekeinek elfogulatlan és szigorú meg-vizsgálása után az emberek és emberi jogok-nak törvény előtti egyenlősége szemmel tar-tásával egyforma mértékkel mér mindenkinek s egyformán védi a munkaadót és munkást, de egyformán kötelezi is kötelezések teljesítésére — ekként életbe lépven, figyelemzet-nek úgy a munkaadók, valamint a mezőgaz-dasági munkások, hogy annak rendelkezesei-höz saját jól fel fogott érdekükben minden te-kintetben alkalmhzzodjanak, annyival inkább is, mert csak úgy lesz elérhető, hogy a tör-vény által biztosított jogaik és kötelezetségeik mindenkor kellőleg érvényesíthetők legyenek. Debreczen, 1898 márczius 1. — A városi tanács.

* **Dohányláda szállítása.** A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság az 1898. évtől — 1901 évi szükségelendő csomagolási ládák beszerzésének biztosítása céljából f. hó 15-ik lejárattal nyilvános árlejtést hirdet, melyre a feltételek, meretek stb a keres iparkamara hivatalos helyiségeiben megtekinthetők. Szükségeltetik egy évben körülbelül: 96363 drb nagy láda, 19336 drb közép láda 13.586 kis láda.

* **Hölgyeknek csinos és elegáns utczai, bálai és menyasszonyi ruhákat, belépőket készí-t — jutányos áron — a legújabb divat szerint felölösség mellett Kronovitz Matild Budapról Nagy-uj-utczá 1770. szám (Woinberger Lajos ház.) — Angol ruhákat különös figyelembe, ajánl. —**

* **Nyilvános nyugtázás.** Az iparos ifjuság önképző egylete által a mult hó 20. a »Bika« szálloda nagytermében tartott táncmulatság alkalmával felülfizetni szivesek voltak: N. N. 4 frt, Tóth Kálmán 3 frt, Vetessy Béla, Serli Ede, dr. Kó-össy Kálmán, Szedlák József, Hoffmann és Kronovitz 2-2 frtot, dr. Hütter Károly, Komlóssy Miklós, Rencz Antal, Tiba János, Török Mihály, Vértessy Sándor, Nagy János, Ertl Gyula Nánássy József, Nánassy Gyula, Sándor Ármia és N. N. 1-1 frt, Nyilas István, Vattay Kálmán, Hajesz Gusztáv, Maczely János, Oláh András, Pigler Lajos, Zoller Sámuel, Molnár Imre, Molnár Lajos, Cziező Lajos, Gombos Józsefné, Török Bilintné 50-50 kr., Basizta Albert, Mholoz Lajos Farkas Lajos, Pintér Jenő 30-30 kr., — Erdélyi Péter, Török Antal, Takács Mariska 20-20 kr. Fen elősorolt urhölgyek és urak fogadják az önképző egylet nevében bálás köszönetem nyilvánítását. Debreczen 1898 márczius 7. Kiss Sándor az iparos ifj. önk egyletének alelnöke.

A svábhegyi levegő házhoz szállítva.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest márcz. 8.

Még 30 esztendővel ezelőtt senki sem hitte volna el, hogy lehetséges legyen a szobában ülve más városrészekben, sőt más városokban lakó emberekkel beszélgetni és hogy lehetséges legyen egy csavar elfordításával tündöklő világosságot terjeszteni a szobában.

A technika agyafurt csodái mindenféle kényelemmel elátják a századvegi embert és ma már senki sem csodálkozik azon, hogy a dunavizes puttonyok eintenek a föld színéről és e helyett egy csap megnyitására a falból kikapadhatlan mennyiségben ömlik a friss és — többé kevésbé a tiszta víz.

És a csodákat művelő feltalálók még mindig nem nyugoznak. Ujabb és újabb vívmányokkal igyekeznek az emberiség prosperálását, jólétét és kényelmét előmozdítani. A modern ember legnagyobb ellensége a rossz levegő, amely a nagy városokban egy helyre összehomlított sokaságok tüdejét, egészségét megtamadja, életét pusztítja és megrövidíti. Sokan törtek már a fejüket ezen a mérnökök és feltalálók mindenféle szellőztetésre alkalmas masinákat, amelyekkel a tulszult lakásoknak, a tömegesen látogatott helyiségeknek levegőjét javítani, egészségessé tenni próbálták.

Erről a tárgyról tartott legújabb felte érdekes felolvasást Kugler Mihály mérnök és vasuti felügyelő ki még csak pár hónappal ezelőtt is a debreczeni társadalom egyik kedvelt alakja volt, a mérnökegyületben. Felolvasásának — amelyben sok figyelemreméltó adat és eszme foglaltatik — az volt a konklúziója, hogy az általa feltalált Aeolos nevű pneumatikus gép segítségével Budapest lakosait svábhegyi levegővel kell ellátni.

Kugler terve szerint a lakásokba vezetett levegő egyúttal a szobák temperaturájának szabályozására, télen fűtésére, nyáron hűtésére is szolgálna.

A felolvasó előbb ismertette az egészséges levegő minőségét. Abban másfel ezredrész szenszennel köbméterenkint nem szabad előfordulnia, holott mostanság a hálósobákban és nyilvános helyiségekben (tantermek, kávéházak) 3—5 pro mille rész szenszav van. A feladat most már az, hogy ezt a tisztátalan levegőt felesréljük tiszta levegővel, a nélkül, hogy az a b l a k o k a t kinyitni kellessék.

Erre a célra mintául szolgál a vízvezeték és a központi fűtési rendszerek.

Ez utóbbiakról értekezett azután Kugler nagy tudományossággal ismertette a gőzfűtést, a gőzleg és vízfűtést. Különösen annak a kérdésnek van az itt felvetett problémánál nagy jelentősége, hogy felülről, vagy alólról vezettetik-e a helyiségbe a fűtött, illetve a tiszta levegő.

Kugler felfogása szerint alul kellene szantalan csövön keresztül a tiszta — fűtött vagy hűtött — levegőt a szobába vezetni, felül pedig a feleslegessé vált keményen keresztül a rossz levegőt elvezetni, ezt az elvezetett rossz levegőt pedig előze esen dezinficiálni hogy más helyiségbe be ne juthasson.

Ami most már a jó levegőnek messze helyről való vezetését illeti, ez az a e o l o s segítségével könnyen történhetik, a mennyiben ez a masina pneumatikusan tudja a levegőt messze vidéke ről is csöveken keresztül hajtani. Ha már most pl. a svábhegyen a gázrezervoárokhöz hasonló nagy levegőgyűjtőket építenének, onnan a tiszta, egészséges levegőt a gáznál csak valamivel kisebb sebességgel és csak valamivel nagyobb erő alkalmazásával lehetne a fővárosba szállítani. Tíz kilométerre osztól millió köbméter tiszta levegőt könnyű volna olyan csatornákon Budapestnek juttatni, mint a miyének a mostani vízvezető csatornák. A svábhegyi levegőjét azután újabb aeolos segítségével a házakba préselnék, amelyeknek különböző helyiségeit

ilyen módon friss és az évszak szerint meleg vagy hideg, de mindig egy hőfoku levegővel látnák el.

Kugler statisztikai adatok alapján számításokat készített, hogyan látná el Budapest 350,000 lakosának 74 ezer hálószobáját háromszor minden éjszaka friss levegővel.

És mind e szép gondolatoknak koronájául még azt is proponálta a derék előadó, hogy a szegény embereket ingyen kell majd friss és fűtött vagy hűtött levegővel ellátni.

Mennyi boldog ábránd, hogy az egész nap györződő munkásnép este üde svábhegyi levegővel fűtött, télen kellemesen fűtött, nyáron felfrissített, hűvös szobába térhessen haza! A míg azonban ez az ábránd megvalósul, addig bizony még a budapesti milliósok is jödeig fogják a tüdejüket rontani a mi kőszénfűtős, miazmás fővárosi levegőnkkel. De remélni jó és ahogy sok minden hihetetlen csodát megértünk, egyszer csak az is beteljesülhet, hogy lesz házhoz szállított friss svábhegyi levegőnk.

A szabad hajduk története.

A m. tudományos akadémia II. osztálya hétfőn délután rendezt ülést tartott. Az ülésen Komáromy András I. tag. olvasta föl Hajdu és Szabolcs vármegye, továbbá Debreczen Bőszörmény, Szoboszló, Nánás, Dorog, Hadház, Vámos Peres és az árvavári levéltárban a Szabad Hajduk történetére vonatkozó kutatásainak eredményét.

Az összegyűjtött levéltári anyag java része a hajdu vitézek történetének Bocskay támadásától II. Rákóczi György bukásáig terjedő időszakra vonatkozik. Bocskay fejedelem 13 kapitány alatt összesen 9354 hujdosó vitéznek adott hajlékot kenyeret és nemesi kiváltságot. Letelepítette őket Kálló városában, Nánáson, Dorogon, Hadházen Bőszörményben, Vámos-Peresben stb. hogy Magyarországot a székelyek módjára fegyverrel szolgálgják. Ezek voltak az igazi szabad hajduk, Rajtok kívül még Halasi Fekete Péter kapitány het századból álló hadserege kapott adományt Bocskay fejedelemtől Szoboszlón és így körülbelül 10000 embernek sorsa biztosítva volt.

Az értekező felsorolja a hajdu vitézek letelepedésére, az 1607 és 1611 évi lázadásra vonatkozó ősmertetlen adatokat, miglen II. Mátyás király 1613-ban megerősítette a hajdu-ságot a Bocskaytól adományozott földek és kiváltságok birtokában, — oly föltétel alatt, hogy az országnak és koronás királyoknak hűséget fogadván 3 hónapon keresztül minden szold nélkül, annak eltelté után pedig fejeüként 3 frt 20 denar hópénzért tartoztak szolgálni. A tizenhetedik század első felében het hajdu város volt, ugymint Nánás, Dorog, T. Polgar, Vámos Peres, Szoboszló H. Hadház és Bőszörmény. Minden városnak a kassai generális által kinevezett kapitánya és szabadon választott r e n d e s tanácsa volt. A dorogiak kivételével, a hajduk mindannyian magyarok és reformátusok voltak. A mi idegen elem: rác, oláh, tót akadt közöttük, az mind Dorogon telepedett le, melynek kapitányai még a XVII században is rácok voltak. A mult században azonban már ugy elmagyarosodtak, hogy csak az idegen hangzású nevek, meg a rác és oláh nyelven való isteniszolgálatok őrizték meg az idegen származás emléket. Értekező főlemít egy régi statútumot is, melyben a dorogiak ugy szabályozták az istenszolgálatok megtartását, hogy az istentiszteletet felváltva a rác és oláh pap végze náluk. Dorogon tehát ugy látszik hogy a XVII században a lakosság vallása nem volt ruthén.

A hajduk a XVII században a kassai generális alá tartoztak s a magisztrátus feje minden városban az általa kinevezett kapitány volt. Később azonban a hajdu városok ugy ezeket, mint a tanács többi tagját is szabadon választották.

A hajduk papjaikat nagyon megbecsülték, elátásáról tisztességesen gondoskodtak, és mikor még kevés irástudó ember akadt kö-

zöttük, az országgyűlési követségbe is rendszeren ezeket küldötték.

Polgáron 1643-ban a papnak 125 frt. készpénz fizetése volt s ezenkívül 50 köböl búzát-25 köböl árpat, 16 szeker tűzifát 200 kéve nádat és 1 „verő“ disznót kapott. Mikor még kevés irástudó ember akadt a hajduk között rendszeren a papot meg az iskolamestert küldték fel az országgyűlésre. Ilyen alkalommal a predikátornak fuvert és 1 frt kurniumot a tanítónak 50 pénzt adtak.

A hajduvárosok még a parasztok is oly kiváltságokat élveztek, minőt 1848 előtt sehol az országban. Itt ugyanis nemcsak a hajduk de még a parasztok sem fizettek dézsmát, füstpénzt, robotot pedig egyáltalában nem is szolgáltak, hanem a nemes ember földét harmadában műveltek.

Jellemző a hajdu birtok jogi természetére nézve, hogy p. o. Polgáron minden egyes lélek után u. n. „nyilföldek“ voltak és azokat tulajdonosaik szabadon eladhatták a szomszédoknak vagy másoknak, de a határban fekvő ugynevezett „fogott földeket“ nem volt szabad eladni, hanem maradékról maradékra bíztak. Aki mautánan halt el, annak földjét a ki hamarabb érte el elfoglalhatta.

A hajduvárosok a nikolsburgi és linezi békekötések értelmében Erdélyhez tartoztak, de II. Rákóczi György fejedelem 1659-ben Szabolcs és Szatmármegyével együtt átengedte azokat Leopold királynak s rövid idő muva egy kapitány alatt külön kerülette (Districtus Hajdomeasis) alakultak. De Polgárt a mult század elején az egrí káptalan viszapertele tőlük s onnan kiűzte a ref. hajdukot és így a hajdukerület a legújabb időkig hat városból állott. A városok jegyzőkönyvei, melyeket Szoboszlón 1629 től fogva rendszeresen vezettek, a polgári, de különösen a büntető igazságszolgáltatás történetére vonatkozólag nagyérdékű adatokban bővelkednek.

Ami a szülőket érdekl.

Apróságok a kultuszminiszteri jelentésből.

Megszoktuk, hogy a közoktatásügy állapotáról beterjesztett miniszteri jelentések, csupán tanügypolitikai szempontból vizsgáljuk, holott a gyermekeiket iskolázató szülők is nem egy érdekes tanulságot vonhatnak le az azokból az országos adatokból. Így a gyermekek és ifjak pályaválasztási problémája, ha nem is oldódik meg e tanulságok által, de legalább megismerteti a szülővel a térvizonyokat az iskoláztatás mezején. Nagy súlylyal nehézednek a szülőkre az iskoláztatásnak folyton növekedő költségei. Ezek kevesbítését is csak ugy sürgethetjük, ha e baj nagyságát az országra kiterjedőleg megmérhetjük és megállapíthatjuk, hogy mely iskolafajoknál legnagyobb a szülők megterhelése.

Az anyagi kérdéseken túl bizonyval érdekl meg a szülőket, hogy a családi nevelés kifolyásaképen mikép viselkednek gyermekeik az iskolapadokban? Milyen bánásmódban részesülnek tanáraik részéről? Nem hanyagolják-e el az iskolák az egészségi érdekeket? Van-e túlterheltség s b, stb.

Az iskolai ügyekben való tájkozottság a szülőknél annyival fontosabb, mert gyakran választani, itélnie kell oly dolgokban, melyektől fia jövője függ. Így pl. el kell határozni magát, hogy gimnáziumba, real, vagy polgáriiskolába küldje-e gyermekét? Valogatnia kell, hogy tanultasson-e hivall görög-pótlót, vagy sem? Más kérdések is torlódnak elébe. Járassá-e rendkívüli tárgyakból tartott előadásokra? Küldje-e leánygyermekét gimnáziumba, vagy sem? Mindezekre a kérdésekre ha nem is feleletet, de ubaigazítást mindenesetre nyujt a miniszteri jelentés. Feltűnő hiánya a jelentésnek, hogy a polgári iskolázásra vonatkozó adatokat, tehát 34,000 tanuló iskolázásából lesűrhető tanulságokat nem nyujt, holott már a polgári iskolák reformjának helyes irányítása is megkivánna az adatok felolgozását. A szegényebb középosztályból való szülők pedig, akiknek gyermekek idejárnak, egyenesen rá volna

nak utalva ezeknek az adatoknak a tanulóságára.

Lássuk első sorban az anyagi oldalról érdeklő tanulságokat.

Sulyos teher a szülőkre első sorban a tandíj. A középiskolák 7 milliónyi költségéből 1 milliónál többet a szülők fizetnek. Szűkebb eljárás az allamtól, hogy iskolában megszabja előre a tandíjmentesek számát és azonfelül semmi érdemet nem vesz tekintetbe a felvételeknél. Így éri el, hogy évről évre a tanulóknak csak egy ötöde nyer tandíj eleget. Hogy mért éppen ez a csekély hanyadrész az a Prokrusztesz-ágy, melybe a tanügyi kormány a szülők szegénységét bele szorítja, — ezt észszel felérni nem tudjuk.

Az utolsó esztendőről szóló adatok annál kedvezőtlénebbek, mert eddig a tanulók ötödét kepező tandíjmentesek nagyrészt tandíjmentesek voltak, most az egész tandíjmentesek számát majdnem 3%-al, azaz 1500-al lecsökkentették feltandíjmentesre és ezentul — úgy látszik — talán a szimmetria kedvéért, egyforma lesz a 2 csoport.

Még nagyobb a hiba a polgári iskolákban. Itt a község és állam csak 1.406.000 forintnyi költséget fedez, a szülők tandíjait pedig a félmilliót közelítik meg. Mig tehát a középiskoláknál hetedrész, itt már negyedrész viselik a szülők a költségeket. Még a felsőbb leányiskoláknál is kedvezőbb az arány, pedig az itt érdekelt szülők könnyebben viselhetnék el a terheket. A felső keresk. iskolákat meg sem emlíjük. Félmilliónyi költségüknek éppen felét fizetik be a szülők tandíjkeppen. A női kereskedelmi iskolákat pedig tisztán a szülők tartják fenn. Az osztó igazságot pedig az egész rendszerben igazán nem értjük.

Valamivel kedvezőbb a középiskolákban a tanulók segélyezése. Alumneumban és internátusban összesen 6854 tanuló van; minthogy azonban 27319 olyan szülő van, a ki idegen helyen kénytelen gyermekeit iskoláztatni, ezért még mindig 20365 szülő kénytelen a kétséges értékű korszthaladást gyakorolni. Egyéb segélyezésekben ismét nincs hiány. Intézeti és külső ösztöndíjakban, jutalmakban és segélyezésekben 16.821 középiskolai tanuló részesült. A tandíjmentességétől tehát eltekintve, minden középiskolai tanuló kaphat valami czimen segítséget, ha ugyan nem halmozottan — rendszerint — egy tanulóra többféle jötekonyságot.

A szellemiekre atterve, érdekelni fogja a szülőket, hogy 13.000 tanuló közül 9.000 tanult görögöt legutóbb. Az idén a számuk fel %-el siyedt. Az V. osztályosokat különvéve azonban 2%-al szaporodott a görögbarátok száma. Leginkább a felekezeti iskolákban kultiválják a görögöt, míg az államiakban a görögpotlök 16 perzentel haladjak túl az átágot. Ugy látszik ezekből, hogy a középiskolai tantervrevizió megingatta a görögpotlőbe vetett bizalmat.

Nem kevésbé érdeklő a szülőket, hogy mely társadalmi osztály milyen iskolát keres? A gimnáziumot első sorban az értelmiségi osztály keresi, (14.660 tanulóval) azután a kisbirtokosok, bérlok (6866 tanulóval) kiskereskedők (6377 tanulóval) kiskereskedők (4268 tanulóval) magánzók, tőkepenzesek (2571 tanulóval) stb. A realiskolákat ellenkezőleg első sorban a kispárosok gyermekei keresik, azután a kiskereskedők és csak harmadsorban az értelmiségi osztály, mely után sorrendben a magán tisztviselők, kisbirtokosok és magánzók, tőkepenzesek következnek.

A polgáriiskolákra vonatkozólag hasonló kimutatást nem közöl a jelentés, hanem csak vallásszerinti összehasonlítást. E szerint érdekes, hogy az izraelita tanköteleseknek több mint 7 perzentje jár polgári iskolákba, míg más vallású tanköteleseknek alig 1 százaléka jár ezekbe az iskolákba. Bizonytalán városban elő felekezet kerül el a zsidóság a kisebb értékű nemi iskolai V-VI osztályokat.

A magaviseletről vonatkozólag érdekes, hogy a gimnáziumokban 3 százalékkal javult és a realiskolákban 4 százalékkal rosszabbodott a magaviseleti állapot, ennél fogva a 2 iskola között 1% a tanulók magaviseleti különbözete. Sajnos, hogy az előmeneteli viszonyok is rosszabbodtak. Tavaly 1000 tanuló közül 57, az idén 61 volt ismétlő. Oka bizonyul az osztályok túltömöttsége. Százakra megy azon osztályok száma, melyekben 60-nél több tanuló volt.

Mindezek az adatok csak vegyes érzelmekeket ébreszthetnek a gyermekeikért aggódo szülőben.

KÖZGAZDASÁG Sertés vásár.

márcz. 8.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon feüli sulyban 26—55 krajczarig, közép (páronként 250—60 kilogramm sulyban) 53—57 krajczár Könnyü (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 kraje árig.

Sertés létszám: 1898. évi márcz. 6-án napján volt készlet 21.486 darab, 1897 márcz. hónap 6-ik felhajtott 327 drb, 1897 márcz. hónap 6-ik napján elszállított 702 darab 1897 márcz. hó 7-ik napjára maradt készletben 21.101 darab. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti gabonátözsde.

márcz. 8.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági	76	—00—00	80	00.0—00.—
"	77	—00—00	81	00.00—00.0
"	78	—00—00	82	—.—0.—
Tiszavidéki	79	—00—00	—	13.50—13.00
"	76	12.95—13.00	80	—.—.—
"	77	13.10—13.20	81	00.00—00.50
Festvidéki	78	13.25—13.35	82	00.00—00.50
"	79	13.40—13.45	—	13.45—13.50
"	79	12.90—12.95	80	—.—.—
Fehérmegyei	76	13.05—13.15	81	—.—.—
"	78	13.15—13.20	82	00.00—00.00
"	79	13.35—13.40	—	—.—.—
Bácskai	76	13.00—13.05	80	13.50—13.55
"	77	13.15—13.20	81	00.00—
"	78	13.30—13.40	82	00.00—00.0
Észak magy	79	—.—.—	—	—.—.—
"	78	—.—.—	80	—.—.—
"	79	—.—.—	81	—.—.—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendü	70—72	8.80 8.85
" másodrendü	—	8.70 8.70
Arpa takarmánynak	60—62	6.50 6.80
" égetni való	62—64	7.00 7.50
" serföldes	64—66	8.— 9.50
Zab	39—41	6.45 6.80
Tengeri bánsági	—	5.20 5.25
" más nemü	—	5.15 5.20
Repcze bánsági	—	12.50 13.25

CSARNOK.

Az agglégényclubb titkára.

Irta: **Zivuska Andor.**

Tarkövy azt hitte, álmodik talán csak, kedve lett volna a szemét megdörzsölni.

— E hasonlatosság! — gondola magában — bannatos még is — s paripáját, mely a kantár meg ántására tánczolásba kezdett s efordua véle egész, az erkélytől, visszafordította az erkély felé újra.

— Igen meg még egyszer látni kell neki azt az arczot! — markolta hevesen a vagy most a szívébe (s megdobogatta azt.) Ámde mind hiába.

Hiába fordította vissza lovát újra, szeme — mely mohóan tapadt az erkélyhez — hided kő cziradat talát csak mar ottan, az a szöke fűrű kék szemü leányka, ki a nagy kalapban előbb ottan állott, a ki olyan mélyen-mélyen elpirula — akkor már nem állt ott . . .

A patulózó csapat elhagyta a kis falunak utolsó házát is. Tarkövy főhadnagy egykedvűen dugta a hüvelybe kardját.

Zavarba hozta egy falusi leányka, akit voltaképen ő akart egy kissé meglepni tettével — gondola magában — ennyi volt az egész. — nem érdemes rajta tovább is tördölni.

Hanem azért mégis Tarkövy úgy érzé, bármint is igyekszik a történetek miatt magát megnyugtanni, egyetlen egy kérdés újra ébred benne és e kérdésre ő megnyugtató választ csak nem képes andi.

Hogyan történt az meg — s valjon miért? miért? hogy az az erkélyen künn állott leányka földéz szívében egy másik leánykát, akinek ép oly szép kék szemei vannak, mint voltak e leánynak, egy másik leánykát, akivel ő csupan egyszer találkozék, egy bolondos éjen, a főváros bajján s a mely találkozas — pár rövid nap híján — egy feléve volt már. Fél év! Fél esztendő! Fél esztendőt eddig egyetlen leánynak sem öregedett meg meg szívében az arca!

Most egy öreg paraszt emelé meg melyen nagy szelü kalapját.

Szórakozottan nyult sapkája széléhez Tarkövy főhadnagy, hogy az alazatos köszönést fogadja, de hirtelen valami olyasféle ütött az eszébe, mégis csak jó volna megtudni azért hogy hát ki is volt ott ott a körkéllyen az a szöke kis lány — ki ahhoz a másik kék szemü lánykához oly szörnyen hasonlit.

A paraszthoz irányítá lovát s leszólt a nyeregéből: nem tudná-e megmondani neki — kié az a kastély, az az emeletes erkélyes vén porta a templommal szemben.

A paraszt mosolyogva intett a fejével s valami olyasmit mondott telkes hangon:

— Már, hogy én ne tudnám, hogy kié a kastély, mikor épen csak a mi jó urunk, a biz Szentmiklóssy nagyságos uramé.

Tarkövy úgy érzé, hogy a pór szavára kezeiben elkezd remegni a kantár, azt hitte, először csak a füle csalja, de a mikor a paraszt újra elmondotta, hgy kié a kastély, akkor már Tarkövy úgy érzé, hogy lassan, csak ugy akaratlan vér szökis arczába s elkezd égni arca.

Izgatottan hajolt újra le a pörhöz.

— Van-e annak a nagyságos urnak egy szép szöke leánya — kérdi aztán szenvedélytől fátyolozott hangon az öreg parasztól, — aki szelid arczczal állott ott előtte.

Az rá intett a fejével egyet s valami olyasmit mondott még utána:

— Épen csak hogy egy van.

Tarkövy most a lélekzetét is visszaszorította, amig annak nevét tudakolta. Mikor aztán az a jámbor paraszt azt is kimondá, hogy a neve:

— Turinka . . .

Tarkövy anélkül, hogy egy szót szólt volna, sarkantyuba kapta faradt paripáját s ugy odább állt véle, mintha csak a szél vész vette volna szárnyra.

A vén jámbor paraszt hosszan nézett el a tova iramodott huszár csoport után s egész elfeledte, hogy ősz fűrű fejet födellen süti az égő nap sugara.

Mikor aztán magához jött újra nagy ámulatából, a mit a huszárok viselése keltett, s fejebe nyomva a nagy szelü kalapját, ismét megrázta a fejét és újra meg újra elmoudta magában:

— Vajjon mi a manó is üthetett bele a főhadnagy urba, mikor a drága jó nagyságos kisasszony nevét meghallotta tőlem, milyen szépen elbeszélgetett volt egész addig vélem.

A kiküldött patulózó huszár csapat két egész órával ért be Székely-Besenőre korábban, mint a hogy a megérkezésnek ideje ki volt a földadatban tűzve, a lovakról szakadt a tajték, a heveder mellett meg a sarkantyú pengés nyomában piros vér szívárgott.

(Folyt. köv.)

Bámulatos olcsó árak!

Ifj. Kovács S.

czégnél

Kossuth-utca I-ső tkpéztár épület.

5000 pár

női, férfi és gyermek

csizpó

1 frttól kezdve.

Azonkívül

női és férfi

divat cikkek

alkalmi vétel folytán

mesés olcsó árban

beszerezhetők a

fenti czégnél.

Megbízható **vető magvakat**

ajánlunk

a legjutányosabb árak mellett

Deutsch Albert és Fia

Hatvan-utca 1096.

Lóhere és Luczerna magvakat tisztítani és arankamentesíteni felvállalunk.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és feketenyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III/3 ker., Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

DEBRECZENBEN: Tóth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmós, Csanak József kereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére
Maager Vilmos, Bécs,
III/3, Heumarkt 3.

Az általam leg gondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárában.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszerháza és illatszertár DEBRECZENBEN, (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a főpostával szemben.